Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

La Manola

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector sud-est del terme municipal
Emplaçament	Per ctra. cap a S. Joan d'Oló, 300 m abans de la Plana camí S 1.300 m i nord 170 per camí perdut
Alçada:	532

Coordenades:

Latitud:	41.84208
Longitud:	2.02213
UTM Est (X):	418815
UTM Nord (Y):	4632705

Classificació

Número de fitxa	08258-125
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïna. Esquerda al mur de migdia que amenaça esfondrar-se
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08258A006000080000AQ
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 23/01/2020 - 01:00

Descripció

Masia de dimensions modestes, d'origen medieval i actualment en ruïnes. Està emplaçada en un coster vora el torrent de Cal Cases. Se'n conserven els murs perimetrals fins a l'alçada aproximadament de la coberta, que conformen una planta rectangular (amb planta baixa més un pis) compartimentada en dos espais interiors. Al costat de llevant la casa té adossat un cos amb dues tines cilíndriques. Es tracta d'una edificació d'aparença arcaica i de tipologia medieval, que pràcticament no ha evolucionat amb afegitons moderns. Els murs són fets amb un aparell de bona qualitat, amb carreus petits ben disposats en filades. No està clar si tota la construcció va ser aixecada en una sola fase o bé l'estança de llevant podria ser més antiga. En aquesta part llevantina és on trobem una obra més compacta, amb un aparellat molt regular i en un punt s'hi insinua una filada d'opus spicatum. Probablement per tot això s'ha conservat més sencera, mentre que la cambra de ponent té alguns murs esfondrats, en especial el de migdia, on previsiblement hi hauria el portal d'entrada. Exteriorment, la casa té algunes finestres de petit tamany, la majoria amb llindes de fusta i brancals de pedra, però alguna és tota de pedra. Tots aquests elements ens fan plantejar la possibilitat que en època medieval la Manola hagués estat una casa forta en forma de torre.

Observacions:

Inclosa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 22 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Història

Aquest mas és molt probablement d'origen medieval. Les primeres notícies que coneixem del topònim Manola són de 1394, quan en un llistat dels veïns que es reuniren per tractar de la redempció dels drets senyorials del terme d'Oló hi consta Bernat sa Manola, de la parròquia de Sant Joan d'Oló. El problema és que en aquesta zona hi ha dos masos amb aquest mateix topònim: la Manola i cal Manola. Aquest últim es troba una mica més a ponent, en el serrat anomenat precisament de la Manola, però per pocs metres ja es situa en terme municipal d'Avinyó. Cal Manola és un mas molt interessant i amb unes característiques que el fan peculiar: la seva tipologia constructiva és atípica, ja que els seus murs estan fets en bona part amb pedra seca i adopten una planta inusualment allargassada. A més, està envoltat per unes oliveres centenàries que donen a entendre que aquest conreu constituïa el seu modus vivendi principal, en lloc del cereal o la vinya. Així doncs, no podem establir amb tota seguretat si aquest Bernat sa Manola cal assignar-lo a un o altre mas. El que podem deduir és que ambdues cases devien ser habitades per diferents branques d'una mateixa família, una família amb el cognom o sobrenom de Manola, el qual, tot i que pugui semblar estrany a la tradició autòctona, ja està documentat al segle XIV. També podem suggerir que, per les seves tipologies constructives, ambdues cases són molt antigues. Cal Manola és un mas de característiques arcaiques, però la Manola respon a una tipologia més clarament medieval i, per la seva forma compacta, fins i tot podia haver estat originàriament una torre a l'estil d'una domus o casa forta.
Poca informació més tenim al respecte. En els fogatges de 1515 i 1553 ja no hi apareix el topònim ni el cognom Manola. La construcció primitiva de la Manola gairebé no va evolucionar. Al segle XIX encara estava habitada, com ho demostra l'existència de les tines amb cairons pròpies d'aquest moment. Ja al segle XX, en un mapa de l'Institut Geogràfic i Estadístic de 1920 encara hi apareix amb el mateix nom de la Manola, i l'altre mas hi consta com a can Manola. Però en canvi en altres llistats cap d'aquestes cases no hi apareixen. En aquesta època devia tractar-se d'una casa molt modesta o que feia temps que ja estava deshabitada.

Bibliografia

PLADEVALL, Antoni; FERRER, Llorenç i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 107.
SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 22.